

1. februar 2019

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000 E info@lf.dk
F +45 3339 4141 W www.lf.dk

EU-Japan aftale - stort potentiale for fødevareklyngen

- Japan er verdens næststørste importør af grisekød og Danmark er den tredjestørste leverandør til det japanske marked
- Handelsaftalen mellem EU og Japan giver potentiale for at øge den danske eksport af fødevarer til Japan markant
- Ifølge modelberegninger kan eksporten af grise- og fjerkrækød samt forarbejdede kødvarer stige med næsten 90 pct. på 10-15 års sigt
- Den samlede fødevareeksport til Japan kan stige med lidt over 80 pct.

Alle store spillere på det japanske marked indgår frihandelsaftaler

EU-Japan Economic Partnership Agreement blev godkendt af Europa Parlamentet i december 2018 og træder i kraft fra 1. februar 2019.

Aftalen implicerer, at størstedelen af al told mellem partnerne fjernes øjeblikkeligt, mens den resterende del gradvist fjernes over en årrække. Herudover fjernes en række af de eksisterende handelsbarrierer.

EU-Japan aftalen skal ses i lyset af Trans-Pacific Partnership (TPP) aftalen, der blev indgået i 2016. Aftalen trådte ikke i kraft, da USA trak sig fra aftalen. De resterende 11 lande i aftalen blev dog i 2018 enige om at gå videre med Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP eller TPP11), som i store træk ligner den oprindelige TPP aftale¹. Japan ratificerede aftalen i juni 2018 og med 6 lande, der har ratificeret aftalen, er denne nu trådt i kraft. Det forventes at Japan og USA vil indgå en bilateral aftale inden længe.

I dette lys er EU-Japan aftalen vigtig for Danmark. En bilateral Japan-USA aftale og TPP11 aftalen betyder, at alle ikke-EU-konkurrenter på det japanske marked for fødevarer vil få nemmere adgang. Danmark ville få meget svært ved at opretholde fødevareeksporten til Japan, hvis ikke EU-Japan aftalen blev gennemført.

I forhold til USA får EU og TPP11 landene så at sige en tyvstart på lavere told på handel med Japan. På længere sigt vil en bilateral aftale mellem Japan og USA betyde, at USA igen får adgang på samme vilkår som EU og TPP11 landene.

Der er publiceret en række analyser af de potentielle effekter af en EU-Japan aftale. Disse analyser mangler detaljeret fokus på potentielle effekter for den

¹TPP11 er en frihandelsaftale mellem Australia, Brunei, Canada, Chile, Japan, Malaysia, Mexico, New Zealand, Peru, Singapore, og Vietnam.

danske fødevareproduktion. Nogle analyserer effekter for EU under ét, mens andre har en meget aggregeret vareopsplitning. Derfor er det ikke muligt at bedømme potentialet for de specifikke varer, der er af interesse for den danske fødevareklynge. I denne analyse søger vi derfor at udfylde hullet ved at fokusere på den danske fødevareeksport.

Danmark er en betydelig spiller på det japanske marked for fødevarer

Japan var det 14. vigtigste eksportmarked for Danmarks vareeksport i 2017. Betragtes alene fødevareklyngen var Japan med 5,5 mia. kr. det 10. vigtigste eksportmarked for Danmark i 2017. Danmarks vigtigste eksportvare til Japan er grisekød, som med 3,7 mia. kr. stod for 28 pct. af vareeksporten og 17 pct. af den samlede eksportværdi i 2017. Mejerieksporten var med 615 mio. kr. den næststørste eksportvare for fødevareklyngen.

Tabel 1. Danmarks eksport til Japan, mio. Kr.

	2015	2016	2017
Grisekød	3.376	3.921	3.695
Mejerivarer	366	433	615
Øvrige fødevarer	432	379	500
Biobaserede produkter	607	548	537
Agro-teknologi	141	133	182
Fødevareklyngen i alt	4.922	5.412	5.529
Øvrig vareeksport	7.451	9.027	7.703
Vareeksport i alt	12.373	14.439	13.232
Service eksport	7.158	7.648	7.952
Eksport i alt	19.531	22.087	21.184

Kilde: Landbrug & Fødevars udenrigshandelsopgørelse

Det japanske importmarked for grisekød var på knap 29 mia. kr. i 2017 jf. tabel 2. Danmark er efter USA og Canada det tredjestørste eksportørland på det japanske marked for grisekød. Danmark har en markedsandel på 12 pct., mens USA og Canada står for 55 pct. af Japans import af grisekød. Fra EU er det udover Danmark, Spanien der har en betydelig eksport til Japan.

Tabel 2. Japans import af fersk og frosset grisekød, 2017 mio. kr.

	Import	Markedsandel
USA	10.124	35,2
Canada	5.647	19,7
Danmark	3.473	12,1
Spanien	3.016	10,5
Mexico	2.743	9,5
Chile	759	2,6
Tyskland	742	2,6
Ungarn	560	1,9
Frankrig	427	1,5
Italien	424	1,5
Øvrige lande	823	2,9
I alt	28.738	100

Anm: Opgørelsen i tabel 1 er baseret på Danmarks Statistiks opgørelse og omfatter flere varekoder, hvor denne tabel alene omfatter fersk og frosset grisekød. Derfor er den danske eksportværdi lidt mindre i denne opgørelse.

Kilde: UN Comtrade baseret på eksportørlandenes opgørelse.

Det japanske marked for udenlandske mejeriprodukter var på godt 10 mia. kr. i 2017. Australien, New Zealand og USA er de tre mest betydningsfulde lande på det japanske importmarked for mejeriprodukter, og står for næsten 60 pct. af importen. Danmark indtog en 6. plads i 2017. Sammenlignet med markedet for grisekød er den danske eksport af mejeriprodukter i langt højere grad udsat for konkurrence fra andre EU-lande.

Tabel 3. Japans import af mejeriprodukter, 2017 mio. kr.

	Import	Markedsandel
Australien	2.427	22,9
New Zealand	2.237	21,1
USA	1.403	13,2
Holland	893	8,4
Singapore	674	6,4
Danmark	599	5,6
Frankrig	545	5,1
Tyskland	528	5,0
Italien	505	4,8
Irland	198	1,9
Øvrige lande	597,0	5,6
	10.606	100

Kilde: UN Comtrade baseret på eksportørlandenes opgørelse.

Potentielle effekter af aftalerne vurderes i global handelsmodel

EU-Japan aftalen er indgået sammenfaldende med Japans indgåelse af TPP11 aftalen. Japan og USA forhandler i øjeblikket på at indgå en bilateral aftale. Når USA og Japan har indgået en bilateral aftale, vil disse aftaler omfatte alle væsentlige eksportører på det japanske marked for grisekød og mejeriprodukter jf. tabel 2 og 3 ovenfor. Det kan derfor ikke forventes, at Danmark i mærkbar grad kan vinde markedsandele fra vores konkurrenter som følge af EU-Japan aftalen. Derimod er der potentiale for, at aftalerne vil øge den japanske import som følge af, at Japans egen produktion ved disse aftalers gennemførelse vil være mindre beskyttet. Denne effekt vil alle Japans partnerlande nyde godt af².

Japanaftalens konsekvenser for Danmarks fremtidige handelsmuligheder med Japan analyseres her med udgangspunkt i simuleringer med den globale handelsmodel GTAP. Konkret implementeres TPP11 aftalen sammen med en bilateral aftale mellem Japan og USA og endelig EU-Japan aftalen.

Det antages, at stort set alle tariffater reduceres til nul. GTAP modellen og tilhørende database for verdenshandlen i 2011 indeholder information om tariffater på handel mellem lande³. De tariffater der er i GTAP databasen for de enkelte landes eksport til Japan af mejerivarer og grisekød varierer ganske betragteligt. Det vil betyde, at en fjernelse af tariffaterne vil få markant forskellige udslag i de enkelte landes eksport til Japan. Vi har søgt at beregne omfanget af tariffater i 2017 ud fra handelsmønstret i 2017 og finder, at der ikke er stor

² Omvendt vil Japan vinde på, at alle andre lande fjerner beskyttelsen for de eksportvarer, der er vigtige for den japanske økonomi. Samlet set forventes alle lande således at vinde ved en bedre udnyttelse af landenes komparative fordele.

³ Tariffaterne omfatter egentlig told men også effekten af importkvoter i form af tarif ækvivalenter.

variation i Japans beskyttelse over for de lande, der indgår i aftalerne⁴. Vi har derfor valgt at reducere tariffene proportionalt for alle lande, der indgår i de enkelte handelsaftaler ud fra disse informationer.

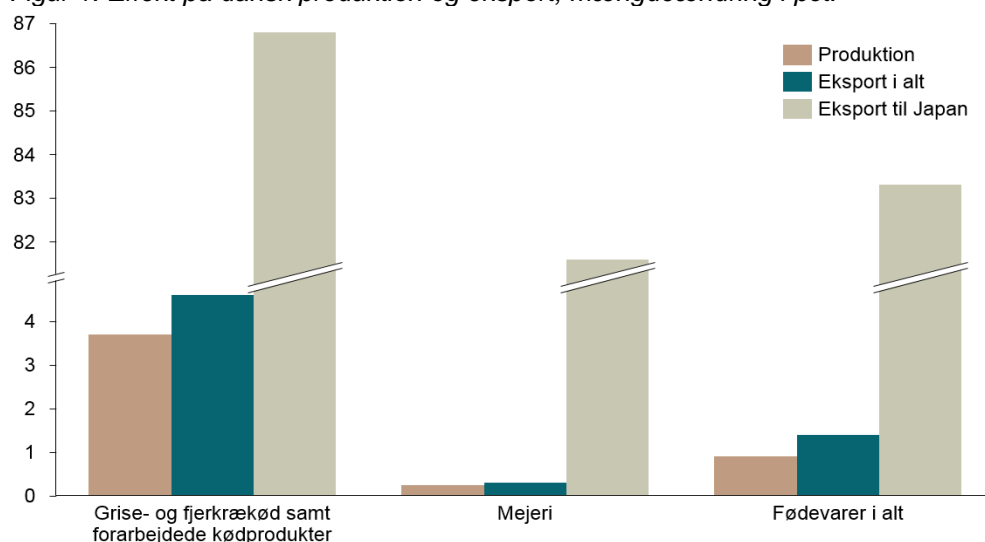
Det skal i øvrigt bemærkes, at grisekød i GTAP-modellen produceres sammen med fjerkrækød og forarbejdede kødprodukter i en samlet sektor⁵. Det betyder, at resultater for denne sektor ikke kan relateres til de enkelte produkter inden for denne gruppe.

Analysens resultater skal fortolkes som effekterne når aftalerne er fuldt implementeret, dvs. på 10-15 års sigt. Det skal endvidere bemærkes, at en sådan modelsimulering er en "alt andet lige" betragtning, der alene vurderer den isolerede effekt ved gennemførelse af de tre omtalte handelsaftaler. Det kan således tænkes, at der i perioden gennemføres andre handelsaftaler ligesom effekten af Brexit vil påvirke samhandlen med Japan. Resultaterne er derfor ikke en prognose for den fremtidige handel med Japan, men alene en modelsimulering af det isolerede bidrag fra handelsaftalerne.

Stort potentiale for fødevareeksport til Japan

Det vurderes, at de gennemførte handelsaftaler potentielt kan øge den danske eksport af grise- og fjerkrækød samt kødprodukter til Japan med 87 pct. jf. figur 1. Den øgede eksportmængde kan principielt komme fra to kilder, øget produktion i Danmark (trade creation) og omdirigering af eksport fra andre destinationer (trade diversion). Japan aftager 13 pct. af Danmarks eksport af grise- og fjerkrækød samt kødprodukter, hvilket ville øge eksporten med godt 11 pct., hvis hele den øgede eksport på 87 pct. skulle komme fra øget produktion i Danmark. Imidlertid øges den samlede eksport af grise- og fjerkrækød samt kødprodukter "kun" med 4,6 pct. Der er således en betydelig grad af trade diversion. Den resterende eksport tilfredsstilles fra en øget dansk produktion. Den danske produktion af grise- og fjerkrækød samt kødprodukter øges således med 3,7 pct.

Figur 1. Effekt på dansk produktion og eksport, mængdeændring i pct.

Kilde: L&F pba af GTAP simulering

⁴ Dette er gjort ved at kombinere information om handel på 6 cifferet vareniveau fra UN Comtrade og aktuelle tariffier i WTOs tarif database.

⁵ Vi har anvendt en aggregering hvor fødevareproduktionen indgår på det mest detaljerede niveau muligt. Grisekød kan således ikke adskilles fra fjerkrækød eller forarbejdede kødvarer på dette detaljeringniveau.

Det skal bemærkes, at EU's eksport af grisekød til Japan hovedsageligt består af frosset kød. På grund af en kortere transportafstand eksporterer USA og Canada en betydelig mængde af fersk kød til Japan. Det er ikke muligt at tage en eventuel japansk præference for fersk kød ind i beregningen som følge af aggregeringsniveauet. Derfor kan ovenstående resultat være et overkantskøn.

Den samlede mejeriekспорт stiger med 0,3 pct., eksporten til Japan stiger med 82 pct. mens produktionen stiger med 0,25 pct. De forholdsvis små effekter på den samlede produktion og eksport af mejeriprodukter skyldes, at det japanske marked for mejeriprodukter i udgangspunktet kun udgør 2,5 pct. af den samlede eksport.

For de øvrige fødevarergrupper, der er omfattet af GTAP modellen, ses noget mindre men stadig markante stigninger i eksporten til Japan. Analysen viser, at effekten på den samlede danske fødevarerproduktion er en stigning i produktionen på knap 1 pct. mens fødevarereksporten stiger med 1,4 pct. Endelig ses et potentiale for en samlet eksportstigning til Japan på 83 pct., jf. figur 1.

Andre analyser af en frihandelsaftale med Japan

Der findes en række andre analyser af effekten af en EU-Japan aftale. Således finder Copenhagen Economics i en analyse fra 2013, at den samlede danske fødevarereksport til Japan kan stige med 70 pct.⁶ EU-kommissionen finder i en analyse, at EU's eksport kan stige med 215 pct. for mejeriprodukter, 73,4 pct. for kød og 51,8 for forarbejdede fødevarer⁷. BertelsmannStiftung finder den samlede danske eksport kan stige med mellem 6,3 pct. og 152 pct.⁸

⁶ Copenhagen Economics for Udenrigsministeriet (2013). Effekter af frihandelsaftaler for Danmark.

⁷ EU-Kommissionen (2018). The economic impact of the EU – Japan Economic Partnership Agreement (EPA)

⁸ Felbermayr et. al. (2017) ifo Institute for BertelsmannStiftung. On the Economics of an EU – Japan Free Trade Agreement.

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3 T +45 3339 4000 E info@lf.dk
1609 København V F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Lars-Bo Jacobsen 3339 4472 lbja@lf.dk
Frank Øland 20 123 789 frha@lf.dk